

MOCIÓ MUNICIPAL

Garantia i protecció dels drets humans i els bens comuns: aigua, llum i gas

El Pacte Internacional dels Drets Econòmics, Socials i Culturals (PIDESC)¹, aprovat per l'Assemblea General de Nacions Unides en 1966, en vigor des de 1977 –del qual Espanya en forma part- en l'article 11.1 reconeix el dret de tota persona a un nivell de vida adequat per un mateix i per la seva família, incloent l'alimentació, el vestit i l'habitatge adequat, així com una millora contínua de les condicions d'existència. D'aquest precepte es desprèn el dret de tota persona i la seva família, a gaudir del dret a un habitatge digna (Observació General núm. 4²) i el dret a l'aigua i el sanejament (observació General núm. 15 i reconegut expressament per l'Assemblea de Nacions Unides en 2010³), com el dret de totes les persones a disposar d'aigua suficient, salubre, acceptable, accessible i assequible per a l'ús personal i domèstic.

El dret a l'aigua i el dret a l'habitatge es troben dins de la categoria de les garanties indispensables per assegurar un nivell de vida adequat. Es tracta de les condicions fonamentals necessàries per a preservar la vida i la dignitat de les persones, de drets, no de privilegis supeditats a la capacitat econòmica de les persones i de les seves famílies de fer-ne front. A més a més, com a béns comuns que són cal que les administracions vetllin per a la sostenibilitat d'aquets recursos, doncs s'ha fet evident que els "mercats" de l'aigua, llum i gas han estat incapaços de garantir-ne l'accés universal.

En aquest sentit, no podem obviar que som les persones les que tenim aquests drets reconeguts i són els Estats o les Administracions Públiques competents qui els han no només de garantir, sinó també de respectar, de protegir i de promoure. De fet, privar a les persones i a les seves famílies de llum, gas, aigua i sanejament, per motius econòmics vulnera directament el PIDESC, ja que els Estats s'obliguen a garantir els drets allí reconeguts sense discriminació alguna per la posició econòmica (art. 2.2, desenvolupat a la Observació General núm. 3). En aquesta observació es subratlla que *"fins i tot en temps de limitacions greus de recursos, causades sigui pel procés d'ajust, de recessió econòmica o per altres factors, es pot i es deu en realitat protegir els membres vulnerables de la societat"*. I va més enllà doncs estipula que *"les mesures que caldria considerar apropiades, a més de les legislatives, hi ha la d'oferir recursos judicials pel que fa a drets que, d'acord amb el sistema jurídic nacional, puguin considerar justiciables. [...] De fet, els estats part [...] estan ja obligats [...] a garantir que tota persona, els drets o llibertats [...] reconeguts en el present Pacte hagin estat violats, podrà interposar un recurs efectiu"*.

Per altra banda, la Constitució estableix en els dins els articles cabdals que (Article 9 punt 2): *"Correspon als poders públics de promoure les condicions per tal que la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups en els quals s'integra siguin reals i efectives; remoure els obstacles que n'impedeixin o en dificultin la plenitud i facilitar la participació de tots els ciutadans en la vida política, econòmica, cultural i social"*. Pel que fa a l'àmbit de Catalunya, l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, en el seu article 24.3., estableix que *"les persones o famílies que es troben en situació de pobresa tenen dret a accedir a una renda garantida de ciutadania que els asseuri els mínims d'una vida digna, d'acord amb les condicions que legalment s'estableixen"*. I atribueix a la Generalitat (art.166) la competència exclusiva en matèria de serveis socials incloent l'atribució de *"les prestacions tècniques i les prestacions econòmiques amb finalitat assistencial o complementàries d'altres sistemes de previsió pública"*.

¹ [PIDESC](#)

² Totes les [Observacions Generals](#)

³ [Resolució Assemblea General de les Nacions Unides](#), dret humà a l'aigua i al sanejament

El fet d'haver deixat en mans d'empreses privades la protecció de drets com l'habitatge i la garantia de les condicions mínimes que la fan digne, com l'aigua i el sanejament, la llum i el gas, ha portat a que la perspectiva econòmica hagi predominat per sobre de l'enfocament de drets humans. Els principis de lliure mercat, que han governat aquests serveis bàsics, han provocat de fet una vulneració dels drets anteriorment mencionats amb la connivència de l'Administració Pública, doncs s'ha tallat l'electricitat a 1,4 milions de persones i l'aigua a 300.000 a tot l'estat Espanyol.

Mentre Endesa, la distribuïdora d'electricitat, pràcticament monopolista d'electricitat a Catalunya, va obtenir 2.771 milions d'euros de benefici el 2012, Gas Natural Fenosa, la distribuïdora monopolista de gas a Catalunya, va obtenir 1.657 milions d'euros de benefici al 2012 i Agbar, la distribuïdora quasi monopolista de l'aigua a Catalunya, va obtenir 432,9 milions de benefici al 2011. Beneficis aconseguits a costa de pujar l'electricitat un 63% des de 2008 i l'aigua un 65%, i que s'han incrementat quan més cruel ha estat la crisi per les famílies.

Cal recordar que avui 2.200.000 catalans i catalanes estan per sota el llindar de la pobresa i d'exclusió social, d'aquests 300.000 són nens i nenes; que més de 225.000 famílies tenen tots els seus membres a l'atur i 95.000 d'elles no tenen cap ingrés. 7 milions de persones de l'estat espanyol pateixen pobresa energètica, i aquesta està provocant la mort prematura a l'hivern d'entre 2.300 i 9.000 persones a l'any⁴, enfront per exemple de les 1.130 morts per accidents de tràfic en carretera el 2013

L'actual escenari no augura una millora palpable, quedant palesa la feblesa del Govern de Catalunya per fer front a la situació d'exclusió social que provoca el model de gestió actual. La única mesura presa, el vergonyant Decret Llei sobre el Codi de Consum, es mostra avui totalment ineficaç ja que només consten desenes de persones que s'hagin pogut acollir a la treva hivernal i absolutament insuficient doncs finalitza la seva implementació a partir del 31 de març. Més aviat sembla una clara mostra de la seva servitud a la classe extractiva que espolia i saboteja l'economia familiar

És meridià iniciar mesures a tots els nivells per tal de posar fi a aqueta situació, també i sobretot a nivell municipal, com alguns ajuntaments ja estan fent. En aquest sentit proposem els següents acords per afrontar la Pobresa Energètica des d'una perspectiva dels drets de les persones i de l'administració pública com a garant dels mateixos:

ACORDS PER GARANTIR, RESPECTAR, PROTEGIR I PROMOURE AQUEST DRET

1.- GARANTIA. Tota persona tindrà dret a mantenir l'habitatge en unes condicions de vida digna: climatització adequades per a la salut (18 a 20 graus centígrads a l'hivern i 25 a l'estiu) i disposar dels mínims d'aigua potable (100 litres per persona i dia) i el seu sanejament⁵.

2.- GARANTIA. L'Ajuntament haurà de garantir aquest dret, doncs en qüestió de drets humans tota administració és competent, i per tant també la seva assequibilitat, sense cap limitació temporal ni econòmica sinó pel fet de ser persones i al llarg de tota la vida. El cost del mateix serà bonificat quan la renda de la llar es trobi per sota 1,5 de la renda de suficiència de Catalunya. La bonificació serà inversament proporcional a la renda de llar assolint una bonificació del 100% del cost dels serveis quan la llar no disposi

⁴ Asociación de Ciencias Ambientales: [Estudio sobre pobreza Energética en España](#)

⁵ Definició de pobresa energètica de l'Ajuntament de Barcelona en de Informe de govern sobre les actuacions de l'Ajuntament de Barcelona per lluitar contra la pobresa energètica. Gener 2014.

de cap ingrés. A més a més, es condonarà tot el deute de les famílies que ja avui no poden pagar aquests serveis i estan veient vulnerats els seus drets.

3.- GARANTIA. El cost la bonificació del dret i la condonació del deute en funció del servei anirà càrrec dels beneficis de les distribuïdores de llum, d'aigua i de gasa. Mentre no es faci efectiva aquesta mesura serà l'Ajuntament, complementàriament amb la Generalitat, qui avançarà la totalitat d'aquest cost. Aquest import s'estipularà com a deute pendent a traspassar a la distribuïdora, traspàs que s'haurà de dur a terme aquest traspàs el més aviat possible.

4.- RESPECTE. S'aplicarà el Principi de Precaució⁶ en els protocols de talls donada la rellevància per la salut de les persones. Per tant, no es podrà realitzar cap tall sense la demostració per part de l'Ajuntament, prèvies diligències amb l'operador privat si fou el cas, que la llar en qüestió té prou capacitat econòmica (descrita en l'Acord 2) per fer front al rebut bàsic. Per a tal efecte es canviaran urgentment tots els reglaments i protocols d'actuació amb les distribuïdores per tal de retornar la funció administrativa a l'ajuntament.

5.- PROTECCIÓ. L'Administració competent de cada servei iniciarà una auditoria i exposició pública de tots costos vinculats al servei per tal d'identificar els costos reals i eliminar despeses innecessàries en la prestació del servei públic (tals com cànons concessionals, cànons de coneixement, peatges, etc.). En consonància, s'iniciarà amb urgència tots els tràmits pertinents per establir unes noves tarifes que garanteixin l'accés universal a les necessitats bàsiques. Aquestes respondran a criteris de transparència, sostenibilitat i progressivitat. En aquest sentit també s'establiran plans energètics per tal de dur a terme reformes en els habitatges.

6.- PROMOCIÓ. Es publicarà, abans del següent ple i de forma trimestral, a la pàgina web de l'Ajuntament, d'accés públics e destacat:

- Una projecció història, des de l'any 2000, dels talls produïts al municipi en relació als 3 serveis esmentats.
- S'estimarà el nombre de llars que podrien trobar-se per sota del llindar de la pobresa i es prendrà aquest valor serà com a referència d'objectiu a ser assolit en el semestre següent d'aprovació d'aquesta moció. També el nombres de famílies que reben bonificacions relacionades amb la pobresa energètica.
- La quantia total de les bonificacions diferenciant la seva procedència, especificant la quantia del deute assumit per l'Ajuntament pendent de traspassar a les distribuïdores de llum, de gas i d'aigua. Així com, el pressupost reservat i disponible per l'Ajuntament a tals efectes.

Les dades recollides a més seran enviades a l'IDESCAT per tal que pugui estipular i fer el seguiment a nivell català d'aquests tres valors.

7.- Demanem que es traslladin els presents acords als promotors d'aquesta moció (energiaaigua@gmail.com), així com també al Govern de la Generalitat de Catalunya i als grups parlamentaris del Parlament de Catalunya.

⁶ Principi de Precaució estipulat per la Generalitat: <http://www.gencat.cat/salut/depsan/units/aatrm/html/ca/dir252/doc5893.html>

Aliança contra la pobresa energètica

Confederació d'Associacions Veïnals de Catalunya

Coordinadora d'assemblees de treballadors/es en atur de Catalunya

Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona

Front Cívic de Catalunya

laioflautes

Marea Pensionistes

Plataforma Afectats per la Hipoteca de Catalunya

Plataforma Aigua és Vida

Plataforma per una fiscalitat justa, ambiental i solidària

Unió de Consumidors de Catalunya

Xarxa per la Sobirania Energètica